

Ummæli

Sonja Schneider

Ummæli av bókini »Veiða vind«

Høvundur: Rakel Helmsdal
Myndir: Janus á Húsagarði
Tónleikur: Kári Bæk.
Útgevri: Bókadeild Føroya
Lærarafelags. Nám 2011

Gleðið tykkum til at lesa Veiða vind!!!

Bókin er ognad børnunum hjá høvundinum, Siriusi, Felisiu og Gwenaël, sum eru um 4, 8 og 16 ára aldur, tá ið bókin verður til. Børnini mynda persónarnar í søguni, sum byrjar so gerandisliga í heiminum Handan Á í Havn. Stórbeiggi lesur uppá, hann hevur fyrri úr vísuni Ólavur Riddararós. Lítlbeiggi spyr um Ólav Riddaraross og um Sjúrd, sum vá Frænarormin. Systirin situr burturi í øðrum heimi og teknar.

Gjøgnum køksvindeygað sær lítlbeiggi, hvussu aprílveðrið skiftir frá summarið til vetur og aftur til heyst ella vár. Lítlbeiggi vil vera sum Ólavur Riddararós, men stórbeiggi og didda hava ikki stundir, so lítlbeiggi fer sjálvur við boga og svørði út í heim at veiða – ikki hind – men vind!!

Søgugongdin er sum myndin úr køksvindeyganum, skiftir millum árstíðirnar. Lítlbeiggi fer fyrst til várið, sum verður myndað við eini álvagentu, síðani til veturin, myndaður við eini bjørn, til summarið, sum er ein ørn og at enda til heystið, sum er ein dreki.

Á sama hátt, sum søgan flýtur millum árstíðirnar, flýtur hon millum søgurnar um Ólav Riddararós og Sjúrd ormsbana. Einastaðni hittir lítlbeiggi eina álva-gentu, sum sig: Tú kyss meg, áðrenn tú ríður...

aðrastaðni leitar hann eftir Frænarorminum, og einastaðni flýgur hann á Glitraheiði.

Hesin flótandi stíllur verður styrktur við, at høvundurin letur lítlbeiggi ferðast millum stød og tíð: Hann gongur um dalar og fjøll í dagar og vikur og mánaðir og seinni gongur hann um dalar og mánaðir... álvagentan Vár sigur við hann, at hann skal leita eftir Vetur kongi í Januar. Tíðin verður persóngjørd, soleiðis at hetta ótøkiliga fyrbrigdi tíð verður ítøkiligt.

Didda er á sama flótandi hátt ein høvuðspersónur. Hon sigur í byrjanini, at hon hevur ikki stundir at koma at veiða vind. Hon verður ikki nevnd beinleiðis aftur fyrr enn móti endanum á søguni. Men við tilsipingum til didduna skilja vit, at hon er komin uppí eina løtu seinni, tí álvagentan Vár líkist so nógv systur, og høvdið á bjørnini Vetur kongur líkist merkiliga nógv skinnhúgvuni hjá systur.

Drekin, sum lítlbeiggi skal veiða, eitur ikki Frænir men Heyst. Bókin endar við, at stórbeiggi, sum skuldi halda eyguni við teimum – men hevur gloymt tíð og stað, sum hann terpar Ólav Riddararós, fer at leita eftir teimum. Hann finnur tey bæði sitandi á einum stórum steini, og lítlbeiggi rópar: Kom so, hestur! Her spælir høvundurin við orðunum Heyst/hestur/ross – Riddaraross.

Í somu løtu, sum stórbeiggi finnur tey bæði, kasta tey seg yvir hann og rópa: Her er Frænir! Soleiðis verður stórbeiggi flættaður inn í ævintýrið beinanveg.

Ein ómetaliga sjarmerandi søga, sum livir í barnalund. Har børn

brúka tað, sum fyrri er, til at mynda umstøður, stød og persónar í spælinum, tey spæla í lötuni. Ein lund, sum Rakel lættliga flytir seg inn í og ríkar, tí hon hongur seg ikki í smálutir, brúkar ongar óneyðugar frágreiðingar, heldur hin vegin, men letur søguna vera, sum hon er í spælinum hjá børnunum.

Havi fyrr sagt, at Rakel dugir kynstrið at gera tað ódramatiska dramatiskt. Henni nýtist ikki so ræðuligt buldur og ramasjang og ódámliðan málburð. Dekan! Svør riddarin so dýran! So er tað sagt!

Janus á Húsagarði er eitt veldiga stórt pluss fyrri søguna. Hann styrkir og viðkar søguna hjá Rakel á ein hátt, sum eg ikki haldi meg hava sæð fyrr í føroyskum barnabókum. Hann brúkar heimið Handan Á og børnini hjá Rakel, ikki neyvt, men kortini heilt týðiligt.

Hann hevur brúkt træskurð-myndirnar hjá Williami Heinesen í Kommunuskúlanum soleiðis, at luftin í fleiri av myndunum minnir nógv um luftina hjá Williami og beinan veg fekk meg at hugsa um serliga tað størstu myndina við Sjúrdi og drekanum. Samstundis hevur hann fyllt veggirnar inni hjá høvundinum við myndum av teim, sum hava verið við at gera tað samlaða verkið Veiða vind: Soga, myndir, tónleikaverk, tónleikaframfærsla og upplestur. Har eru millum aðrar myndir av Rakel, Bernardi Wilkinson, Kára Bæk, tónleikarum og Janusi sjálvum.

Janus hevur flutt seg lúkst inn í Rakelar hugaheim, og við hesum "privata" myndaheimi fær hann søguna at lyfta seg langt, langt upp um gerandisligheit.

Høvundurin Rakel Helmsdal

Eg havi ummælt bókina sum Søgubók fyrri børn, og soleiðis kann hon saktans brúkast og stendur seg stak væl. Men hon er nógv meira enn tað. Fløga fylgir við, har Føroya Symfoniorkestur undir leiðslu av Bernardi Wilkinson spælir tónleik, sum Kári Bæk hevur komponerað til søguna. Deiligur tónleikur, sum í pørtum byggir á kenda lagið til Ólav Riddararós. Annfinnur Heinesen lesur søguna. Sum heild hóska upplestur og tónleikur væl saman, men í lötum er tónleikurin ov harður í mun til røddina hjá Annfinni, soleiðis at tónleikurin vinnur á søguni, serliga har ið søgan vindur seg upp í

hæddina, sum tá ið lítlbeiggi flýgur í arnakið at finna drekan.

Bók og fløga enda við undirvísingarpátt, har greitt verður frá, hvussu ljóðføri og musikalskt tema hoyrast í teim ymsu brotum. Eg hugsi mær, at hesin undirvísingarpáttur kann brúkast í tónleikafrálæru í fólkskúlanum, á miðnámi og á musikkskúlam. Myndir eru av øllum ljóðførum, sum hoyra til symfoniorkestur (hóast eg undrist á, hví Janus hevur valt hasa fagottina...)

Men einki undarligt er í, at fólkhava heitt á Føroya Symfoniorkestur at framføra Veiða vind á jólakonsertini. Tí tey hava hoyrt tað fyrr ...

Janus á Húsagarði hevur myndskrytt bókina